

ELŐFIZETÉSI ÁRAR:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét 6 óráig és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, május 17.

Miniszterek vád alatt.

Olyasmi készül a vezérlő bizottságban, a mire nem volt még eddig példa Magyarországon: a minisztérium vád alá helyezése.

Az újdonság ne lepjen meg senkit; új volt november 18. is, az akkori többség által rendezett újdonság. A mostani többség pedig ilyen újdonsággal kedveskedik.

Ok mindenestre van a vád alá helyezésre. A vádlottmaga peren kívül beismerte, hogy megsértette az alkotmány formáit s erre a perenkívüli beismerésre tanu az egész ország. Az alkotmányértésnek két következménye lehet: siker esetén babér, bukás esetén — szégyen és bűnhődés.

Tiszák nyíltan kijelentették, hogy szükségesnek tartják az alkotmány megsértését; az új többség hasonló nyíltsággal feleli hogy szükségesnek tartja a sérelem megtorlását. A végzet igazságossága így találta helyesnek a döntést; már most tessék levonni és végigszenvedni a következtetést mindazoknak, a kik a végzetet kihívták.

Már ezek a körülmények is nevezetessé teszik a vád alá helyezési indítványt; fokozzák annak jelentőségét azok az okok, a melyek az indítványt aktuálissá tették.

Tudvalevő, hogy a győztes ellenzék

igen mérsékelten akart élni győzelmével s még a látszatát is el akarta kerülni annak, hogy hatalmával visszaél. Pedig ez a vád okvetlenül felhangzott volna s fel is fog hangozni a kormány sajtójában.

Az ellenzék mérsékletének azonban ára volt, természetesen: a kormány mérséklete. S ezt az árt nem kapták meg.

Perczel nyugdíja, az új izraelita bárók és végül a királyi kegyelemmel fogorvossá kinevezett kuruzslók — mind arra valók voltak, hogy az ellenzék ingerültségét kihívják.

Nevetségesebben nem éltek vissza még a hatalommal, mint az utolsó hónapokban. Kivált a fogorvosi kinevezések valóságos gyermekes próbálkozások az iránt, hogy vajjon meddig ér a miniszteri hatalom!

Messzire ér. Az angol parlamentről szokták mondani, hogy mindent meg tehet, csak a fiut nem teheti leánygyá. Tiszta megközelíti ezt a hatalmat, mert ime tudatlanból tudóst, kuruzslóból orvost, mesteremberből művészt — fogtechnikusból fogorvost csinált egy nap alatt.

Éppen annyi, mintha zugirászoknak ügyvédi diplomát, a cigány dobosnak őrnagyi aranygallért osztogatnának Szabad a királyi kegyelmet így lejáratni? Teheti ezt egy miniszter, a ki beadta lemondását s ezért már a felelősségét sem akarja elismerni?

Nem csoda, ha az ellenzék is félre te-

szi a kiméletet s vádat emel a kabinet ellen.

Ennek a vád emelésnek lesz egy fontos következménye: a főrendiház kénytelen lesz állást foglalni a válság ügyében.

A főrendiház eddig nem volt eléggé önálló. Kezdve az egyházpolitikai javaslatoktól máig arra hajlott a nagyméltósági főrendek szava, a honnan vezényelték őket. Az egyházpolitika épp oly kevéssé kellett a főrendiháznak, mint az országnak; mégis addig küldözgették nyakára a javaslatot, míg megszavazta. A horvát ut levelek dolgában is remélte az ország, hogy az akkori képviselőházi többség magyarellenes javaslatát leszavazza a főrendiház; s a méltóságos főrendek közül ez iránt a fontos államjogi sérelem iránt éppen tizenhárman érdeklődtek; s ez a szám volt olyan szerencsétlen, hogy a sérelmet többségi szóval törvénybe iktatta.

A vád alá helyezésnél végre szint kell vallania a főrendiháznak; s remélhetőleg az új szellem friss levegővel tölti meg ennek az arisztokrata testületnek a tanácstermét is.

Az új szellemre nagy szükség van. Haladni akarunk minden téren s a főrendiházra is nagy szükségünk van. A miniszterek fölött döntsön a főrendiház bírósága így vagy úgy, a földolog az, hogy a főrendiház belesodortatott a nemzeti mozgalomba. Azok a kipróbált, és magyar jellemek, az a nagy tudás, tiszta

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egyedül.

Irta: Margueritte Viktor és Pál.

Jonquille ur hallotta, a mint becsapódott a lakás ajtaja. Egyedül volt.

Tagadhatatlan, inkább elkísérte volna feleségét, leányát és fiát régi jó barátaihoz, Mourmel-ékhez Sérvesbe. Az idő nem volt éppen kellemes. Az a vidék az a vidék... hiszen igen kellemes. De Mourmel-ék háza csupa légvonatos sarokból állt és ha esetleg, mint tizen-négy nappal ezelőtt az estély reggelig tartana, bizonyos, hogy alapos csusz követné a mulatságot. Valóban ostobaság ez a csontficzomodás. Beletemetkezik a karosszékbe, s beteg lábát vattába pólyázva egy székre támasztja.

No, mindegy, kipiheni magát, egyéb semmi... mialatt felső testével egy kissé előre hajolt és a nyakát e mellett egy kissé kicsavarta, övéit látta, a mint keresztül mentek az uton, látta, amint visszazétek és újra bucsut vettek tőle. Felesége fáradt, de jószágos pillantással

nézett reá; ez a séta mindenestre jót tesz neki. Leánya, Blanche valóban kedves, szép volt, csinos szép tavaszi ruhájában, új, piros rózsákkal díszített kalapjával. A leány már tizenkilenc éves... Ugyan mikor megy már férjhez... Gyakran megfordulnak utána az utcán és gyönyörködtek benne. Még Lucien-re is néztek, erre a hirtelen megnőtt tizenéves éves fiára, ki egészen jól festett gimnáziumi uniformisában. Sőt Mabelle, a kis selyem-pincsi is ugrált örömeiben és beugrott a lakások ablakába.

Jonquille ur kissé haragosan mosolygott. Miért mondtak volna le Mourmel-ék látogatásáról? Hiszen ő maga volt, ki rábirta őket, hogy a szép vasárnapot kellemesen használják fel.

Éppen kibujt a nap! Egyszerre megváltozott az egész láthatár; az utcák hirtelen megélénkültek; az üzletek kirakatablakai csak úgy csillogtak a reájuk eső fénytől; kellemes tavaszi szellő kerekedett. Jonquille élvezettel szivta magába a jó levegőt; azzal mulatatta magát, hogy a járókelőket nézte, kik többé ke-

vésbé ünnepi hangulatban voltak; megbámulta az üzlettulajdonosokat, sőt a szőke tejárusítót is, a kinél felesége, mert egy alkalommal a tej összefutott, már nem vásárol.

Majd a pipára került a sor, könnyen elérhette kezével. Megtöltötte gondos szeretettel. A kékes füstkarikákat eregetve, régi emlékek ujjaltak föl benne és a jövő is foglalkoztatta: nyolcz nap múlva házbért kellett fizetnie és egy hordó bornak az árával is tartozik. No de ezen már nem lehet változtatni. Es hova menjenek a szünidőben? Valami olcsó helyet kell keresni a tenger mellett, vagy a hegyek között, a hol friss tengeri halat vagy jóízű sajtot lehessen kapni sörrel, vagy almaborral; az ágy durva, de tiszta fehérneművel legyen ellátva, mely fel-dörzsölje kissé az ember bőrét. Erre lenne szüksége Lucien-nek, milyen jól érezné magát az a kölyök...

A lakásajtón csengettek. A ki jól megfigyeli, a csengésén megismeri a jövevényt. A megszakítás a csöngetésben Eusebius nagybácsi jövetelét jelezte. E látogatást már előre várták, de a jövevény zárt ajtókra talált. Jonquille-

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
 Fő-utca.
 (Uri Casinó-épület)
 TELEFON 520.

angol divatszabó cég

Szövetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít **férfi öltönyöket**, s minden e szakba vágó ruhaneműket. — **Női costümök** valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

jellem és tapasztalat, amelyek a főrendiháznak régi nimbuszát fenntartják, a nemzeti mozgalom győzelmét is csak biztosabban, tartósabban és tisztábbá fogják tenni.

Achim András és a szoczialisták.

Achim András, Békés-Csaba szoczialdemokrata programmal megválasztott képviselőjének múlt heti parlamenti beszéde nagy megrökönyödést keltett a szoczialdemokraták között. A beszéd ugyanis egészen elfogadható lenne kormánypárti, függetlenségi vagy egyéb burzsoápartí oldalról, de a szoczialdemokrata, aki csak a magyarul tudóknak akarja megadni a választói jogot, aki hirdeti, hogy egy függetlenségi radikális, magyar földmives pártot akar alapítani — az megtagadja elveit s nincsen helye a szoczialdemokraták között, akik mandátumot adtak neki.

Az újjászervezett szoczialdemokrata párt, melyhez Achim L. András tartozott, már levonta a beszédből a konzekvenciát. Hivatalos lapja, a Szabad Szó legújabb számában többek között ezeket írja:

Csaba város képviselője csütörtökön beszélt az országában először. Szónoklatát megtapsolták a 48-asok, a néppártiak, sőt még a kormánypártiak is. Nekünk se lenne ellene semmi kifogásunk, ha véletlenül 48-as képviselő mondotta volna el.

Miután azonban olyan férfiú mondotta el, aki mint újjászervezett párti szoczialdemokrata nyerte el mandátumát, kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy beszédével nem mindenben értünk egyet. S mondott sok olyant, ami programunkkal, szoczialdemokratikus szívünkkel, felfogásunkkal ellenkezik.

Igy például a következőként kezdte beszédét:

„T. Ház! Először is legyen szabad az általános választó jogról szólnom. Ebben a tekintetben csatlakozom a többség azon álláspontjához, hogy az általános választói jog adásuk meg minden igaz magyar embernek, az

általános választó jog terjedjen ki minden magyar hazafira.»

Ezt sem írjuk alá. Pártprogramunk kimondja, hogy mi követeljük: »minden egyes 21 éves magyar állampolgár részére, nemzetiség és nemi különbség nélkül, az általános titkos választási jogot.« Vagyis mi ebben az országban nemcsak a magyaroknak, hanem akár románoknak, akár tótoknak, akár szerbeknek, akár németeknek választójogot akarunk adni.

Magyarország husz millió lakosa közül csak 10 millió beszél magyarul. A többi román, német, szerb, tót!

Ez a hang vonul végig az egész közleményen, melyből megérzik, mennyire »hazafiak« a szoczialisták, akik még a képviselőjüket is megtámadják, ha — hazafi mer lenni.

Nemzetközi mezőgazdasági kamra.

III. Viktor Emánuel olasz király főhivása a nemzetközi mezőgazdasági kamara s az erre vonatkozó okiratok címmel értékes füzet jelent meg a Magyar Gazdaszövetség kiadásában. Az adatok összeállítását és az okiratok fordítását a nála megszokott szabatossággal Szabó László végezte.

A nemzetközi mezőgazdasági kamara ügye annál jobban igényt tart a magyar gazdatiszadalom érdeklődésére, mert Lubin Dávid saját kijelentése szerint ennek terve magyar földön termelt, az impulzust erre az 1896-ban Darányi akkori földművelésügyi miniszter kezdesére Budapesten tartott mezőgazdasági kongresszus megbeszélései adták.

A füzet közli az olasz királynak az olasz miniszterelnökhöz intézet levelét, valamint a diplomáciai ügyvivőkhöz küldött jegyzéket, azután áttér azokra az okokra, a melyek a mezőgazdaság szervezését s ezen nemzeti szövetségek nemzetközi kapcsolatba hozatalát szükségessé teszik. Rámutat arra, hogy a mezőgazdasági termelésnek és a termelés megosztásának főbb tényezőit nemcsak helyi és nemzeti viszonyok kormányozzák, hanem sokkal inkább nemzetközi viszonyok. A mezőgazdasági termékek árait nemzetközi viszonyok állapítják meg. Itt az ur a kereskedelem és a pénzügy annyira, hogy a mezőgazdaság szóhoz sem jut. A különböző országok kiválasztott képviselőiből kell

tehát megalkotni a nemzetközi mezőgazdasági kamarát, amely az egész világ mezőgazdaságának lenne szeme és füle és irányító elméje volna s meggátolná azokat a bajokat, melyek ma a kereskedelem és pénzügy szervezkedéséből a nem szervezkedett mezőgazdaságra hárulnak. A füzetben közölve vannak a szervezés módja és az eljárás, az e tárgyban tartott értekezletekről szóló tudósítások, a nemzetközi mezőgazdasági kamara célja és azok az ügyek, a melyekre működését kiterjesztené. Az egész világ gazdáira kiválóan fontos nemzetközi intézményt ismertető füzetet az olvasóközönség figyelmébe ajánljuk.

A politikai válság.

Egyik estilap révén került ki az a hír, hogy báró Bánffy Dezső Bécsbe utazott. Bánffy tegnapelőtt este megjelent az Ujpart klubjában és jót nevetett, mi-or hallotta, hogy mit beszéltek a délután folyamán Budapesten.

Báró Bánffy nevése természetesen nem czáfolat: tán nem is akar olyan lenni; mert Bánffy tényleg most már másodizben Bécsben járt és sokkal komolyabb ember, semhogy fontos ok nélkül elszaladjon a vezérő bizottságnak olyan ülése elől, melyben éppen az ő indítványai vannak napirenden.

Bánffy, aki megígérte, hogy lesz ő még »tettekkel tényező«, most lesz, hogy utóbb tényező is legyen. Ezt a dologtevést a koalíció-ellenes sajtó úgy igyekszik kihasználni, hogy éket üssön vele a szövetség egyes csoportjai közé és ha lehet, megbontsa a szövetkezett pártok egységét.

Ez a törekvés kezdettől fogva. Eddig nem sikerült; ezután nem fog sikerülni. A szövetség elég erős, hogy még egyes kiválásoktól nem kell félnie; de még kevésbé kell aggódnia ebben az esetben, mikor sem egyesek, sem egy csoport kiválásáról még távolról szó sincsen. Az a tény, hogy a szövetség egyik tagja nemcsak gondolkozik a megoldáson, hanem régi összeköttetéseinek kihasználásával valami pozitív terven is dolgozik, mindennek lehet inkább nevezni, mint a szövetség elárlásának.

Csak annyi igaz, hogy Bánffynak a vezérő bizottságtól nincsen megbízása és semmiféle

né már eleve megegyezett a házfelügyelővel, hogy nem lesz náluk otthon senki. A nagybácsi azonban nem engedett, folyton csöngetett. Csak csöngess barátom! Nem bánom . . . De miként is nyissak neki ajtót? A cseléd elment; kimenő vasárnapja volt. Ő pedig, Jonquille, még lábát sem teheti le a földre s nem képes néhány lépést sem tenni, hogy erős fájdalmakat ne érezzen.

De a nagybácsi csak csöngetett. Az ördögbe is, idegessé teszi az embert a folytonos csöngetéssel. Úgy hangzik, mintha azt akarná kifejezni: »Te csak tettetted magad, mintha süket lennél, kinyitod e már az ajtót.« Nem, nem nyitom ki. Hiszen nem tudok felkelni. De gondolkozunk csak nyugodtan; hátha a levélhordó egy pénzeslevelet hoz, melyben 10.000 frank lenne? Vagy más valaki áll kint és a főnyereményt akarja bejelenteni. Akkor talán egy lábon sántítva csak kimenne az ember? . . . De a nagybácsi miatt csak nem! Azért a fukar emberért, ki melleleg unalmas is és üres beszédével csak halálra untat. Alig hogy leül, már elkezd a megjegyzéseit: Lakástok nagyon ala-

csony, a mennyezet majdnem az ember fejére esik. (Mintha ő fizetné a lakást.)

Legutolsó ebédetek sehogysem izlett, valószínűleg nem volt friss a marhanyelv. (Ördögbe is! Háromszor is evett belőle és még hozza milyen nagy adagokat.) És azonfelül mindig magáról beszél. »En csak forrált, szűrt vizet iszom. — Sohasem megyek ki sárczipó nélkül. — A jelenlegi kormányról azt tartom, hogy . . .« stb. stb. Hála istennek, belefáradt a csöngetésbe, eltávozott. Még sebb! Szemből az ablakból megállott és onnét néz ide. Végre mégis eltávozik lassu, kimért lépésekkel.

— Szerencsés utat, Eusebius bácsi . . . Tagadhatatlan, legkevésbé sem volt ez barátságos fogadtatás a fiatalabb testvér részéről. Jonquille szemrehányásokkal illeti önmagát. Hiszen a nagybácsi öreg és egyedül van.

Jonquille nagyon ásit. Úgy rémlett neki, mintha unatkoznék; az óra ketyegését hallgatta. Az újságot vette kezébe és a politikát kezdte betűzni, talán érdekelné. Nem, pillantásai más rovatok felé estek és egy mosónő öngyilkosságáról szerzett tudomást. A tőzsdén emel-

kedtek papirook. Egy betörő három évre el lett ítélve. Az opera zárva maradt. Lassan kiesett a lap kezéből, hátradült a karosszékből és aludni szeretett volna. Valóban csigalépésekkel mult el az a délután.

Jonquille még nagyobbát ásitott. Ásítózása egy kettreczbe zárt vadállathoz hasonlított. A nagy csend, mely az egész lakásban uralkodott, az óra egyforma ketyegése ólomként neheztedt rá. Az emberek csak mozognak, de az élet nélküli tárgyak kellemetlen benyomást tesznek az emberre.

Újból és behatóbban nézett az utcán járókélőkre és úgy vélte, hogy azok is unatkoznak. Családok sétáltak irigyléreméltó nyugalommal, csak azzal törődve, hogy ünneplő ruhájuk valahogy be ne piszkolódjék. Csakis szokásból látszottak sétálni. Voltak azonban olyan párok is a kik karöltve, nevedgelve sétáltak. Az ég kissé beborult; a levegő lehült.

Unottan tekintett Jonquille újból a szöke tejárusítóóra, kinek arczszíne a rossz vajéhoz hasonlított.

Igen, a mindennapi kenyérért való harc,

Üzletáthelyezés!

A n. é. közönség nagybecsű támogatását kérve vagyok Kérem a helyes címre figyelni!

Tisztelettel hozom a n. é. közönség szives tudomására, hogy az eddig a Fő-utcán, a gróf Bethlen-féle házban levő aranyműves- és vésnök-üzletemet a városi Bazar-épület színház oldali részére,

a postai-gyűjtőde mellé helyeztem át.

Amidőn ezt szives tudomásul adom, egyben tudatom azt is, hogy mindennemű aranyműves- és vésnöki munkálatokat a legszebb kivitelben, a legolcsóbb árszámítás mellett eszközölök.

kiváló tisztelettel:

Sattler Zsigmond, aranyműves és vésnök.

előleges direktívája; de ha Bánffy volna az a szerencsés ember, aki megtalálja a mindannyiunkat kielégítő klvezető utat, bizonyára a vezérlő bizottság volna az első, aki mindent ratifikálna, amit Bánffy végzett.

Bécsben erősen hiszik, hogy Bánffy csakugyan abba a helyzetbe fog jutni, hogy újból aktivitásba lépjen; azt írják onnan, hogy Bánffy az önálló vámterület és a katonai ezrednyelv alapján csinálta meg a saját külön tervét, melyet bizalmasai útján először a királylyal, utóbb a szövetség ellenzékkel akar elfogadtatni.

Ha ez Bánffynak sikerül, mindenesetre nagy lépéssel vitte volna előre az ügyeket, mert eddigelé még mindig úgy van, hogy a király semmit sem enged.

Azt, hogy Bánffy csak a maga személyét akarná ismét homloktérbe állítani, egyszerűen nem hiszszük el. Sokkal okosabb ember, hogy alig szerzett népszerűségét kockára és önmagát idehaza örökre lehetetlenné tenné; mert ha Bánffy cserben hagyná a koalíció ügyét, első sorban önmagát hagyná cserbe; a koalíció pedig menne biztosan és céltudatosan menne tovább a maga útján — Bánffy nélkül.

Bizalmasainak körülbelül ezeket mondta Bánffy:

— Nem tudok én semmit, senki sem tud semmit; még a király sem tud semmit. Pitreich és Beck ugyan felkeresi gyakran a királyt, de Pitreich csak írásbeli előterjesztéseket tesz, melyekre azt mondja a király: tegye az asztalomra, majd elolvasom. Becknek meg azt mondja ő felsége: ne politizáljon.

Bécsi dolgokról többet nem mondott; ellenben a budapesti ügyek dolgában megjegyezte, hogy ő a vezérlőbizottságban ellenzi Kossuth vámtarifajavaslatát, mert ezzel eltérőlnék a figyelem az alkotmányjogi válságtól. A legnagyobb alkotmányjogi anomália, hogy a Tisza-kormány még hivatalban van, először ezt a kormányt kell eltávolítani és a többségből alakult kormány vezetése mellett lehet csak a gazdasági kérdéseket tárgyalni és elintézni.

Ennyire hozta be Bánffy az ő barátjait a maga politikájába, vagyis lényegileg nem mondott nekik semmit az ő bécsi viselt dolgairól.

az üzlethez szükséges fortély és furfang, a melylyel a vevőket meg kell kaparítani . . . nyomokat hagyott arcán. Embergyűlölnök érezte magát.

No szép. Azt a szegény öregasszonyt, ki éppen az imént ment el ablaka alatt, majdnem elgázolta egy automobill . . . Csak Jonquillenének, Blanchettenek, Luciennek ne essék semmi bajuk! Vonatkisiklás, sajnos, majdnem minden nap előfordul, Jonquillené gyöngé asszony, még utoljára megfázik Mourmeléknél. Azok a jó Mourmelék! . . . Igaz, jó barátok . . . Jóllehet hibáik vannak, de azért nemesen gondolkozó barátok . . . Sajnos, hogy semmi tökéletes a nap alatt.

Majdnem bizonyos, hogy Mourmelné rábirja majd vendégeit, hogy az uzsonnához a hideg folyósóra üljenek. Kedves kis mulatság! Blanchette már reggel is olyan különösen köhécselt. Mily szépen fejlődött az utolsó időben! Majd egyszer elébük áll valaki és azt mondja a szülőknek: »Leányuk kedves, van szerencsém kezét megkérni. És ha nem lesz ellenvetésük, mikor már egymáséi leszünk, vagy Páris másik végébe, vagy Franciaország valamely félreeső helyére vonulunk vissza.«

Ez bizony szomorú! Lucien pedig csak katoná akar lenni: Saint-Cyr azután a kolóniák: Senegal, Tonking . . . Ki menjen utána, a mi-

Bánffy miniszterelnök?

A függetlenségi párt vezetőségéhez az a hír érkezett a délelőtti folyamán Bécsből, hogy Bánffyt a király legközelebb meg fogja bizni kabinetalakítással. A forrás, melyből ez a hír származik, hozza az is, hogy Bánffy megbízatása esetén a szabadelpvüpart feloszlik és új pártalakulás következik be. A függetlenségi képviselők, kik a hírt kapták, nagyon komolyan veszik és hiszik, hogy a hírből csakhamar valóság lesz. A magunk részéről nem tudjuk a hírt sem megerősíteni, sem megczáfolni, mert a dolgról semmiféle más értesülésünk nincs.

A város fejlődése.

— A szépitési és közlekedési szakbizottság ülése. —

Több fontos ügyben tanácskozott tegnap délután a Nagyvárad város szépitészeti és közlekedési szakbizottsága.

Felen voltak: Komlóssy József elnök, Mezey Mihály, Guttman József, dr. Molnár Imre, Papp Miklós, dr. Hoványi Géza, Rendes Vilmos, Gerő Ármán, Beczkay Lajos, Kőszeghy József, dr. Baróthy Akos, Schwartz Izidor, ifj. Rimanóczy Kálmán, ifj. Moskovits Mór, Kazay Kálmán, Juricskay Barna jegyző.

Közlekedési szabályzat.

Komlóssy József előterjesztette a közlekedési szabályzat módosításait. A módosítás arra vonatkozik, hogy a kerékpár és automobil közlekedés gyorsasága is szabályozva lesz a jövőben. Az üzletek elé nem szabad árukat kirakni, az ernyők nem akaszthatók a kövezetre. Az utcára nyíló ablakok magassága meghatározandó s ezen alul csak befele nyíló ablakokat kell építeni; az utcán és utcára szönyegeteket porolni nem szabad. A szabályzatot elfogadták.

A főutcái fák kivágása.

Ezután a főutcái fák kivágása kérdésében kiküldött szűkebb bizottság jelentését vették tárgyalás alá. A bizottság a Sal Ferencz utcától a vasutig a fák kivágását javasolja, mivel azok nem illenek bele a Fő-utca rendezésének keretébe. Csupán Lukács György-utcától az Ujsorig az alsó uton levő fák ha-

gyatnának meg. A bizottság juhar fák ültetését javasolja 8—8 méterre, a mostani fák helyett.

Rendes Vilmos, ifj. Rimanóczy Kálmán a fák kivágása ellen, Kőszeghy József, dr. Molnár Imre, dr. Hoványi Géza sajnálattal bár, de a fák kivágása mellett szólaltak fel.

A bizottság a fák kivágását javasolja a tanácsnak.

Vasutállomás a Nagypiaczon.

A városi vasut kérte, hogy a létesítendő villamos vasutnak teheráru fel- és leadó-állomás céljaira területet adjon a város a Nagypiacz-téren és pedig azt a helyet, ahol most nagyvásárok alkalmával a komédiás és más látványos bódék állanak.

Beczkay Lajos ellenzi a kérelem megadását.

Hoványi Géza szerint a kereskedelmi osztály érdeke kívánja az állomás létesítését, a közönség érdekét pedig nem sérti s forgalmi akadályt nem képezne.

Rendes Vilmos és Schwarcz Izidor a kereskedelmi és iparkamara véleményéhez képest a közraktár és a várhoz vezető ut közötti terület átengedését fogadják el.

Komlóssy József ezzel kapcsolatosan a szénapiacznak az állatvásárokhöz leendő kivitelét helyesli. Kössék ki továbbá azt, hogy a a fürdővonatokat még e nyárra üzembe helyezze a városi vasut, továbbá a kövezetvámot a behozott áruk után ingyen szedi be a város részére.

Dr. Hoványi Géza kijelenti, hogy a városi vasut azért nem hozta üzembe a fürdő vonatokat, mert már június elején megkezdte a villamos vasut építését.

Rendes Vilmos úgy van értesülve, hogy azért nem járat fürdővonatot a városi vasut, mert a püspökségtől, premontrei rendtől, várostól szubvencziót akar a fürdővonal kiépítéseért.

Mezey Mihály egyáltalán nem engedélyezne vasutállomást a Nagypiaczon.

Vége is a bizottság elhatározta hogy a teheráru fel- és lerakodó állomás helyéül azt a területet engedjék át, ahol a komédiás bódék állanak vasárok alkalmával. Kikötik különben, hogy a fürdővonatokat üzembe hozzák s a kövezetvámot ingyen kezeli a városi vasut a város részére.

Az ősi-i vasut.

Dr. Okolicsányi Sándor budapesti ügyvéd beterjesztette az ősi-i nagyvárad vasut terveit. A szakbizottság a tervek ellen nem tett kifogást.

Ezzel az ülés véget ért

UJDONSÁGOK.

A fák pusztítása.

A szépitészeti bizottság is azt találja szépségesnek, hogy a város ékességét képező fákat ki kell vágni. S nehogy a közgyűlésen leszavazzák a fapusztítást (a mint hogy előreláthatólag leszavazzák), egyszerűen a tanács fog dönteni a fák sorsa fölött. Lehet, hogy a tanács határozatát valaki megfélebbezi a közgyűléshez. Erre is gondoltak; s mire a felebbezés a közgyűlés elé kerül, a gyönyörű fák régen ki lesznek pusztítva. Akkor aztán határozhat a közgyűlés, a mit akar.

Fura az a szépitészeti, a mit a bizottság ki-

fundál. Az ellen nem tett semmit a bizottság a *szépészet* nevében, hogy a Schlauch-teret az új villák valósággal elcsúfítják. Féljebbot csinál mindenik s a gyönyörű utvonalat valóságos építészeti füzér fogazattá torzították. A *halb-recht*-ben álló házak: ez szépészet. De a gyönyörű fasor ellen fel kell vonulnia a bizottságnak a szépészet nevében, az üde lombot irtani kell s ha kopasz lesz a Fő utca, akkor az már szépészet lesz. Köszönjük alásan, ilyen szépészetből nem kérünk.

Remélhetőleg a tanácsban több lesz az esztétikai érzék s a *szépészeti* szakvélemény dacára szépérzékénél fogva meg fog kegyelmezni a főutcai fasornak, városunk egyik legszebb díszének. A szépészeti bizottság is jobban tenné, ha azt keresné, honnan irtson fákat, hanem azt, hogy hová ültessen újakat azon a költségen, a mit fairtásra akart kidobni? Ilyen befásítandó helyet talán valamivel többet fog találni.

* **A villamos vasut építése.** A kereskedelmi miniszter értesítette Nagyvárad városát, hogy a városi villamosvasut főutcai vonalának terveit jóváhagyta s mivel a Fő-utca aszfaltozva lesz, megengedte, hogy a Vignol sinfelépítés helyett vaskereszt aljakkal ellátott Vignol-síneket rakjanak le. A városi vasuttársaság most már komolyan hozzá lát a *villamosvasut kiépítéséhez s az építkezést pár hét múlva, június hó elején fogják megkezdeni.* A társaság azt óhajtja, hogy már a tavasszal megindítsa a villamosvasut üzemét.

* **Az esztergomi egyházmegye gyászsa.** Nagy gyászba van az esztergomi érseki egyházmegyének. *Boltizár* József, az esztergomi érsekség főszékes egyházi káptalanának olvasó kanonoka, a Ferencz József-rend középkeresztese mylassi felszentelt püspök-pápai trónálló, általános érseki helytartó, aranymisés, római gróf tegnap rövid betegség után elhunyt. *Boltizár* püspök elhunyt nagy részvétet keltett. Az elhunyt püspök ritka szivjósága nagytudománya, bőkezűsége miatt Esztergom egyik legbecsültebb férfia volt. A katolikus egyház is egyik díszét vesztette el benne.

* **Drága ereklye.** Frankfurt, város tanácsa elhatározta, hogy a bécsi Schönborn gróf képtárában levő képet, Simson elfogatását megveszi 330.000 márkáért.

* **Az óvoda bizottság ülése.** Az óvoda bizottság tegnap délután fél öt óraker a város-háza bizottsági termében gyűlést tartott *Mezey* Mihály elnökle alatt. Kivüle jelen voltak *Molnár Imréné*, özv. *Grünvald Henrikné*, *Mezey Vilma*, *Réz Mihály*, özv. *Rechné Bauer Zsófia*, *Kopperl Ida*, dr *Vucskics Gyula* és dr *Mártonffy Bogdán*. A bizottság elhatározta, hogy a nagyobb évodákba, a melyek növendékének száma a nyolczvanat meghaladja, segédővönök alkalmazását kéri a vallás és közoktatásügyi minisztertől. Ezután felolvasásra került a kultuszminiszter rendelete az óvodák nagyszünidejét illetőleg. A rendeletből nyilván való lett, hogy a miniszter engedett eddig állás pontjából és az óvodák szünidejét augusztus hóra tette deczember helyett. A bizottság ezután még a fölmerült apróbb folyóügyeket intézte el s a gyűlés véget ért.

* **Nem lesznek fürdővonatok.** Az egész városban nagy ellenszennel találkozik a városi vasut azon eljárása, hogy az évben nem járat

vonatokat a közeli két fürdőbe. Ez az eljárás egészen tönkreteszi a fürdő évadot. Az általános panasz folytán *Rimler* Károly polgármester felutazott Budapestre, hogy az igazgatókkal tárgyaljon a fürdő vonatok megindítása tárgyában. A polgármester buzdalma és táradózása azonban eredménytelen maradt, mivel a városi vasut semmi körülmények között nem indítja meg a fürdő vonatok, mivel még ez év *június elején* megkezdik a villamos vasut építését és pedig első sorban a várad-velencei vonaiat alakítják át, mivel a Fő-utca aszfaltozását még később kezdik meg.

* **Kinevezés.** *Papp* Miklós, nagyvárad m. kir. pénzügyigazgató *Fadgyas* Jenő nagyvárad m. kir. fővármivatali gyakornokjelöltet dijas gyakornokká nevezte ki.

* **Rotschild báró haldoklik.** Tegnap a párizsi s a bécsi börzén elterjedt a hír, hogy *Rotschild* Alfonz báró, a párizsi *Rotschild* ház főnöke meghalt. A hír pánikszzerű hatással volt a tőzsdékre, az értékek, melyeknél a *Rotschild* ház érdekelve van, rohamosan estek, szerencse, hogy egy óra múlva megczáfolták a halálhírt. A 78 esztendő *Alfonz* báró még él, bár súlyos betegség gyötri a milliók urát. Párizsból Bécsbe érkezett jelentés szerint *Rotschild* báró haldoklik, aligha éri meg az estét.

* **Az iparosok nyugdíjgyesülete.** Az iparos nyugdíj egyesület felállítása érdekében a legutóbb tartott értekezlet bizottságot küldött ki a nyugdíjgyesület alapszabályainak elkészítése végett. E bizottság elnöke *Gerő* Ármín rendőrfőkapitány az alapszabályokat elkészítette és a tegnap délután 5 óraker megtartott bizottsági ülésen előterjesztette. Az ülésen elnöklő főkapitányon kívül jelen voltak az ipartestület elnöke *Bertsey* György, *Weisz* Károly, *Tátray* Sándor és *Sziládky* Ernő, kik egyhangulag az alapszabály tervezetet általánosságban elfogadták és a részleges tárgyalás napjaul kedd, május 23-ik napjának délutáni 5 óráját tüzték ki. Az iparosok élet érdekét képező eme fontos intézmény, az olyannyira régen óhajtott nyugdíjgyesület létesülése ezzel nagy lépést haladt. Az általános jelekből itélve az iparosok körében osztatlan rokonszennvel és örömmel fogadják az új intézményt s éppen ezért hihető is, hogy az iparosokra nézve olyannyira fontos nyugdíjgyesületet rövidesen megvalósítják és áldásos működésével egyetemben életbe léptetik.

* **Esküvő.** Dr *Várad* Ödön ügyvéd május hó 23-án, jövő kedden délben 1 óraker tartja esküvőjét *Fogarason* *Taglicht* József és neje leányával *Ibolyával*.

* **Öngyilkos hadapród.** Nagy feltűnést keltett tegnap a városban egy másodéves honvédhadapród növendék, *Blazek* Miksa öngyilkossága. A fiatal ember, ki egyik legjobb tanulója volt az intézetnek, tegnap délelőtt az intézet hálótermében szolgálati fegyverével agyonlőtte magát. A lövés zajára elösiető növendékek már halva találták a szerencsétlen fiatal embert. Az öngyilkosságról rögtön jelentést tettek az iskola parancsnokságának, mely beszállította a hullát a katonai csapatkórházba. Az öngyilkos növendék, ki egy szászkereszturi gyógyszerész fia, *Czeplédy* harmadéves növendék barátjához halála előtt levelet irt, melynek tartalmát azonban eddig nem tudják. A hullát ma a csapatkórházban felfogják boncolni. Az elhunyt temetése valószínűleg holnap délután lesz.

* **Terrorizáló sztrájkolók.** A kőműves-napszamosok sztrájkja tehát huzódik tovább ebben a drága jó munkaidőben. Az építkezések — a nagyobb szabásuak szünetelnek — csak a kisebb építkezések tolynak úgy ahogy. A sztrájk-

kolók pedig kitartanak és éheznek családjaikkal. A mai munkásviszonyok között ez az ő dolguk különben, azonban ahhoz, hogy a sztrájkolók a dolgozó munkásokat terrorizálják már a hatóságnak is van szava és kötelessége a békésen dolgozó munkások személybiztonságáról gondoskodni és megtorolni a sztrájkolók erőszakoskodását. Tegnap reggel is a *Széles-utcán* a munkára haladó több kőművest megtámadott néhány sztrájkoló s *Takács* György kőművest meg is verték alaposan. A leghevesebb támadó *Oláh* Károly napszamos volt. *Takács* támadói ellen, mint értesülünk, feljelentést tett a rendőrségnél.

* **Vándorló ruhaneműek.** A tél folyamán történt, hogy dr *Bozóky* Alajos jogakadémiai igazgatónak *Lukács* György-utcán levő lakásából, a folyosón levő szekrényből, több női ruhát és egy pár cipőt lopott el ismeretlen tettes. Az ellopott ruhaneműek tulajdonosa, a ház nevelőnöje a minap több ruhadarabját meglátta *Sipos* Juliánnán. A kérdőre vont hölgy *Trinko* Istvánnéra hárította az ügyet, minthogy — állítása szerint — ő tőle vette a pepita szoknyát. Ez viszont *Kiss* Károlynéra mutatott, mint törzseladóra. A valóságos lánczokoskodássá fajult lopási ügyben a rendőrség messzemenő nyomozást indított meg s nem lehetetlen, hogy meg egy néhány eladó és ruhaszerző neve is kiemelkedik az ismeretlenség homályából csak azért, hogy mint tolvajok és orgazdák a büntető bíróság előtt is megforduljanak.

Pannonia étterem és téli kert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitünő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Boszorkány.

Péntek: Apajune (új operett.)

Szombat: Apajune.

Vasárnap: d. u. *Menyecskék*, este, *Kornevillei harangok*.

* **Szamosy Elza fellépése.** Szamosy Elza, a budapesti m. kir. opera kiváló művésznője ma este újra vendége lesz a Szigligeti-színháznak. A művész asszony ma este a »Hajduk hadnagya« operettének »Jadriga« grófnő szerepében betétként egy pár opera áriát is fog énekelni s így a közönségnek alkalma lesz ismételt hangjában gyönyörködni.

A mai estnek még egy érdekes része is lesz, amennyiben a »Hajduk hadnagya« czim-szeretét *Várad* Márton a szathmári színház baritonistája éneklő vendégként. Kivülök a többi főszerepet *Arady*, *Bérczi*, *Tihanyi*, *Bognár* játsszák. — A mai előadás bérletszűnetben, rendes helyárok mellett kerül színre. Holnap péntekü *Szamosy* Elza utolsó felléptével színre kerül a »*Kornevillei harangok*«. Jegyek már ma is előre válthatók a színház pénztáránál.

* **Pótbérlet hirdetés.** A színház igazgatósága 20 előadásra pótbérletet nyit a következő feltételek mellett:

Nagy páholy 20 előadásra 168 korona, félbérletre 84 korona.

Földsz. és I. em. páholy 20 előadásra 144 kor., félbérletre 72 kor.

Zsöllye 20 előadásra 36 kor., félbérletre 18 kor.

Körszék 20 előadásra 28 kor. 80 fill, félbérletre 14 kor. 40 fill.

Támlásszék 20 előadásra 24 kor., félbérletre 12.

Bérelni lehet a színház titkári irodájában reggel 8-tól 12-ig, délután 3-tól 5-ig. A bérleti összeg két részben is fizethető, fele a jegy átvételekor, fele a 10-ik előadás napján.

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott alapszabályok. Nem régen alakult meg Nagy-váradon az »Iparpártoló Egyesület.« A belügyminiszter az alapszabályokat jóváhagyva visszaküldötte.

Igazságszolgáltatás.

Bérgyilkos földbirtokos.

— Esküdtzéki főtárgyalás. —

Már három nap óta tárgyalja a nagyváradi királyi törvényszék, mint esküdtbiróság, a pusztatoldi bérgyilkosság ügyét. A per oly nagy anyaga, hogy a tegnapi napon még a perbeszédeket sem lehetett befejezni, nem hogy ítélethozatalra került volna a sor. A mai nap folyamán délelőtt Rádl Ödön mondja el Parag Lajos vádlott érdekében a védelmet. Rádl beszéde az egész délelőttöt el fogja foglalni s így a replikákra és az elnöki rezumére csak délután kerül a sor. Az esküdtek verdiktje és az ítéletet a késő esteli órákban fogják csak kihirdetni.

A tegnapi tárgyalás lefolyásáról tudósítónk a következőket jelenti:

Csulyok Béla dr délelőtt 10 órakor elrendelve a tárgyalás folytatását; felolvastatta az esküdtekhez intézendő, a törvényszéktől megszövegezett kérdéseket. A törvényszék a gyilkosság, az emberölés az erős felindulásban elkövetett emberölés és halált okozó súlyos testisértés büntetése megállapítására tett kérdéseket. A beszámíthatóság megállapítására is lett az esküdtekhez kérdés intézve.

A kérdések felolvasatása után a perbeszédekre került a sor.

Baróthy Pál királyi ügyész nagy jogi tudásról tanuskodó vádbeszédében azt bizonyította, hogy a vádlottak bűncselekménye előre megfontolt szándéku volt, mert egy évvel a cselekmény elkövetése előtt szólott Parag a két gyilkosnak, hogy tegyék el láb alól Molnárt s a felbujtástól a gyilkosság elkövetéséig többször beszéltek Molnár megöléséről a vádlottak. A gyilkosság előzményeiből s annak végrehajtásából feltétlen megállapítható a premeditáció. Kéri az esküdteket, hogy Parag Lajost gyilkosságra való felbujtás büntetésében, Balogh Zsigmondot és Sáfrán Károlyt pedig gyilkosság büntetésében, mint 70. szaka: z szerinti tettestársakat mondják ki bűnösöknek.

A védők közül először az elsőrendű vádlott, Balogh Zsigmond védője, dr Ertsey Péter szólalt fel. Ertsey védbeszéde után, melyben védenze felmentését kérte Lánccy József dr a másodrendű vádlott Sáfrán Károly védője mondotta el tartalmas védőbeszédét.

Dr Lánccy József az orvos-szakértők véleménye alapján azt bizonyítja, hogy a gyilkosságban védenzének nincs része, mert az elhalt Molnár halálát agyvérömlés okozta, mi az orvosok véleménye szerint akkor állott be, mikor Balogh Molnárt lerántotta a kerítésről és fejével a földre esett. Sáfrán pedig az elhaltak

a torkát csak akkor kezdte szoritani, mikor az már valószínűleg halott volt. Halotton elkövetett ilyen sérelem pedig nem büntethető. Kéri védenze felmentését.

Csulyok Béla dr elnök, este 6 órakor a tárgyalás folytatását ma délelőtt 9 órára halasztotta.

TÁVIRATOK.

Tisza Budapesten.

Budapest, május 17. (Saját tud. táv.) Tisza István gróf miniszterelnök holnap reggel Gesztről a fővárosba utazik, hol Burián homo regiussal tárgyalásokba fog bocsátkozni.

Uj homo regius.

Budapest, május 17. (Saját tud. táv.) A »Neue Fr. Presse« értesülése szerint az eddigi tárgyalások nem vezettek eredményre, amennyiben a király kabinetalakításra senkit sem bizott meg, csak uj homó régiust nevezett ki Burián közös pénzügyminiszter személyében, ki ma este érkezett Budapestre.

Buriánnak a királyi megbízás szerint az a feladata, hogy a korona álláspontját közölje az ellenzéki pártokkal a válság dolgában tárgyaljon a koalícióval.

A király katonai kérdéseken semmit sem akar engedni, hanem erősen ragaszkodik a szabadelvűpárt kilenczes bizottságának ez ügyben hozott határozatához.

A felség szeretné, ha a válság simán nyerne elintézését, mely után az ellenzéki többségből kormányt nevezne ki. A király hiszi, hogy a koalíció tagjai közül vállalkozni fognak kabinet alakításra.

Burián homo regius a holnap nap folyamán Tisza István gróffal és Kossuth Ferenczcel fog tárgyalni, azután pedig Justh Gyulával a képviselőház elnökével.

Burián közös pénzügyminisztert a felség, homo regiusi megbízatása előtt kabinetalakítással akarta megbizni, mit azonban nem fogadott el.

Justh Zomborba utazott.

Budapest, május 17. (Saját tud. táv.) Justh Gyula, a képviselőház elnöke, ma reggel érkezett a fővárosba, honnan a délután folyamán a képviselőház küldöttségével együtt Zomborba utazott a Schweidl-szobor leleplezésére.

Eltemetett munkások.

Remilly, máj. 17. A sanct-bricei palatőrésben a közetomlás több munkást eltemetett. Tegnap estig két holttestet hoztak ki a romok közül.

A francia kamarából.

Páris, máj. 17. A munkásnyugdíj pénztárra vonatkozó törvényjavaslatot illetőleg, a melyet az egyházi törvényjavaslat után fognak tárgyalni, a bizottság és Rouvier pénzügyminiszter között komoly véleményeltérés keletkezett. A bizottsági tervezet szerint az állam legyen köteles az ipari munkásokra 360, a mezőgazdasági munkásokra 240 frankkal előírányzott évi nyugdíjat sajátjából pótolni, ha a nyugdíjpénztárnak nem volna módjában a teljes nyugdíjat fizetni. Rouvier kijelentette, hogy ilyen rendszert el nem fogadhat. Az állam ugyan

fordíthat évi bizonyos meghatározott összeget munkásbiztosításra, de az állami gazdaságra igen aggályos dolog volna minden évben előre meg nem határozható deficitet pótolni, mely esetleg a kamatláb esésével vagy más okból keletkezhetnék.

A spanyol király kitüntetése.

London, április 17. Hivatalosan jelentik, hogy az angol király Alfonz spanyol királyt holnap születésnapja alkalmából az angol hadsereg tábornokává nevezte ki.

Gorkij állapota.

Pétervár, május 17. Gorkij levelet irt egy pétervári barátjának, emelyben panaszkodik, hogy azon a vidéken, ahová az oroszok küldték, mély melancholia gyöttri. Nem érzi magát jól a Krimczen és északra vágyódik vissza. Gorkij Pétervár közelében egy kis birtokot vásárolt, ami megcáfolja a kedvezőtlen anyagi helyzetéről legutóbb elterjedt híreket. Gorkijnak szabad a tartózkodás Oroszország egész területén, Pétervárt kivéve. Egészségi állapota az utóbbi időben tetemesen javult.

A Balkánról.

Konstantinápoly, május 17. Török részről az hirlik, hogy a Romániával való konfliktust Bukarestben akarják rendezni. Románia ragaszkodik a követségtől szabott követelésekhez. A porta most feleletet készít a román konstantinápolyi követség jegyzékére. Hir szerint az előzékeny tartalmu, azonban a kívánt elégtételt teljesen nem akarja megadni.

Konstantinápoly, május 17. A szerb kormány kívánta ama rendőrbiztos elmozdítását, ki a monasztiri szerb konzuli attasé érték-tárgyait lepecsételte.

A konstantinápolyi nagykövet Bécsben.

Bécs, május 17. Calice báró konstantinápolyi osztrák-magyar nagykövet ma ideérkezett.

Háboru.

Pétervár, május 17. Kronstadti lapjelentések szerint Birilev, a balti hajóhad tónöke tudatta napiparancsban a negyedik balti hajóhad parancsnokaival, hogy a flottát jun. 14-én indulásra készen tartásák.

Roszdesztvenszky utja.

Budapest, május 17. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik, hogy Roszdesztvenszky tengernagy hajóhadával elhagyta az indokinaí vizeket.

Roszdesztvenszky utjában körülbelül meg fog ütközni Togo admirális hajóhadával.

Oszkár király.

Krisztília, május 17. A Taghlated arórl értesül, hogy Oszkár király junius 1-én ismét átveszi a kormányzást.

A macedón forrongás.

Skutari, május 17. Néhány nap előtt egy ismeretlen albán, Haidor basa főkormányzóhoz, ennek szolgálja révén egy levelet juttatott, a melynek tartalma rendkívüli izgatottságot keltett. Az egész rendőrség mozgósítva lett, hogy kinyomozzák az illető albánt, de nem sikerült. E nap óta az egész városban különös óvintézkedések történtek. Minden este két zászlóalj katonaság 5—10-es csoportokban cirvál a vá-

rosban; a tenger felől a bárkákat katonaság őrzi éjjel, egyes utcákon pedig bizonyos órán tul különös engedély nélkül senkinek sem szabad mennie. Két montenegróit, akik hamis utlevéllel jöttek, elfogtak.

Inségesek zavargása Spanyolországban.

Madrid, május 17. A lapok a dél-spanyolországi gazdasági válsággal foglalkoznak és komolynak jellemzik a helyzetet. Az aratás el van veszve, a földmivelők otthagyják a naptól fölperzselt földeiket. A minisztertanács már foglalkozott a válsággal és megszüntetésére szükséges eszközökkel. Yeculában, Jaenben és más helyeken a munkátlannak tüntettek. A rendőrségnek kellett közbelépnie. Többeket megsebesítettek, nagyszabású letartóztatás történt.

NYILTTÉR.

Nincs lehetetlenség!

Ez már igazán ritka alkalom.

Használja is azt ki minden revő!

Ilyen ritka alkalom rég volt és soká lesz hogy még **órát és ékszer** is gyári áron aló lehessen beszerezni. Miért? Mert a napokban a Kleinféle óra és ékszer raktáron levő tárgyakat árverésen megvettem. És így mindenki kevés pénzért szép **ajándékot** vásárolhat. Nagy tömeg óra, arany és ezüst gyűrűk, fülfüggők, lánczok, karpereczek, joujouk, evőszközök, stb kerülnek eladásra. Továbbá szemüvegek, viz-, láz-, és szoba-hőmérők leszálított árban. Törött vagy ócska aranyat vagy ezüstöt pénzért, vagy cserébe a legmagasabb árban beváltom. Ora, ékszer és látszer javítás pontosan, jótállás mellett elkészítetik. — Minden verseny kizárva.

FREUND BENJAMIN

műorás, ékszer- és látszerész.

Nagyvárad, Fő-utca, Széchenyi szálloda.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, máj. 17.

Buza máj.-ra	— — — —	17.94
Buza okt.	— — — —	16.52
Rozs okt.-re	— — — —	13.42

Tengeri májusra 1905.	— — — —	13.46
Zab ápr. ra	— — — —	14.34
Repeze máj.-ra	— — — —	23.60

Értéktözsde.

Budapest, máj. 17.

Os rákhitelrészvény	— — — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — — —	806.50
Leszámloló bank	— — — —	464.50
Rimamurányi	— — — —	514.—
Oszták-m. államvasuti részvény	619.—	
Közuti vasut	— — — —	569.50
Városi villam s vasut	— — — —	339.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 máj. 17-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — —	118.15
Magyar koronajárdék 4%	— — — —	98.20
Magyar koronajárdék 3 $\frac{1}{2}$ %	— — — —	89.75
Magyar földterher-entessítési kötvény 4%	— — — —	98.75
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — — —	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	— — — —	22.4—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	— — — —	1.70
Oszták járadék papírban	— — — —	100.25
Oszták járadék ezüstben	— — — —	100.60
Oszták járadék aranyban	— — — —	1.20
Oszták korona járadék	— — — —	100.50
1860. oszt. államosjegyek	— — — —	159 —
Oszták magyar bankrészvény	— — — —	16.75
Magyar hitelbank részvény	— — — —	748.50
Oszták hitelbank intézeti részvény	— — — —	668.75

A szerkesztőségért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város tulajdonát képező Széchenyi tér 14 számú telken levő ma tár helyiségnek bérbeadása céljából 1905 évi május 25-ik napján d. e. 10 órakor a városház bizottsági termében árverés fog tartatni.

A magtár bérletének kikiáltási ára 1300 korona s az árverési feltételekben körvonalozott egyéb mellékszolgáltatások.

Árverelni szóval, vagy írásban zárt ajánlat utján lehet. Bánatpénzül a kikiáltási ár egynegyed része vagyis 325 korona teendő le készpénzben, óvadékképes értékpapirokban, a bánatpénz zárt ajánlat esetén ahoz csatolandó szóbeli árverelő által pedig az árverési küldöttség elnökének kezeihez fizetendő, illetve teendő le.

Zárt ajánlatok a fent kitett határidőig alulírott kezeihez adhatók be.

Árverelőket tett ajánlatuk azonnal, ellenben Nagyvárad városát csakis az árverés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Árverelő annak elismerésül, hogy jelen feltételeket ismerik s azokat magukra nézve kötelezőnek elfogadják, az árverés megkezdése előtt aláírni, illetve zárt ajánlat tevők részéről ezen körülmény az ajánlatban világosan kitéendő.

Az árverési feltételek alulírott helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad 1905 május hó 14-én.

Komlóssy József

jog és gazdaságügyi tanácsnok,
mint az árv. küld. elnöke.

4286--1905.

Hirdetmény.

Nagyvárad város összes adófizető polgárai kikének évi adóelőírása a 24 koronát nem haladja az 1883 évi XLIV. t. cz. 55 § a értelmében ezennel felszólítanak, hogy az esedékes községi adó utadó, s viszhatszadati díjakat, késedelmi kamat s egyéb költségeiket, melyek már 1905 év május hó 15-én befizetendők lettek volna, különbeni megzálogolás terhe mellett 8 nap alatt okvetlenül befizessék.

Nagyvárad 1905 év május hó 16.

Városi adóhivatal.

Üzletáthelyezés.

Tisztelettel adom a n. é. közönség szives tudomására, hogy a már 20 év óta fennálló **órás. ékszerész és látszerész üzletemet**, Fő-utca a volt gróf Bethlen-féle házból ugyancsak a Fő-utcán levő Orsolya-zárda épületébe helyeztem át.

Mint eddig, úgy ezután is főtörökvésem leendő, hogy a n. é. közönség bizalmát áruim kitünősége, valamint lelkiismeretes munkám után mindenkor kiérdemeljem.

Tisztelettel

PATTA MANÓ,

órás. ékszerész és látszerész.

Zöldfa kávéházzal szemben meglepő árengedmény.

MEGVETTÜK A

SZABÓ TESTVÉREK

mindkét rőfös és női divatáru üzletét a Zöldfa-utcán.

Teljes eladásra kerül mindkét áruraktár.

Ez alkalommal fontos tudni való, hogy **költözködési idény alkalmával** eladásra kerülnek: *Futó- és szobaszőnyegek, ágyterítők, függönyök, paplanok, asztalneműek, ágyhuzatok, schiffonok és rumburgi vásznak, női és férfi kész fehérneműek, divatos nap, és esőernyők, finom szövetek és más száz meg száz divatcikkek.*

KOVÁCS L. és TÁRSA Nagyvárad, Zöldfa-utca, Zöldfa-kávéházzal szemben.

Üzleti helyiségek kiadók!

Üzleti álványok eladó!

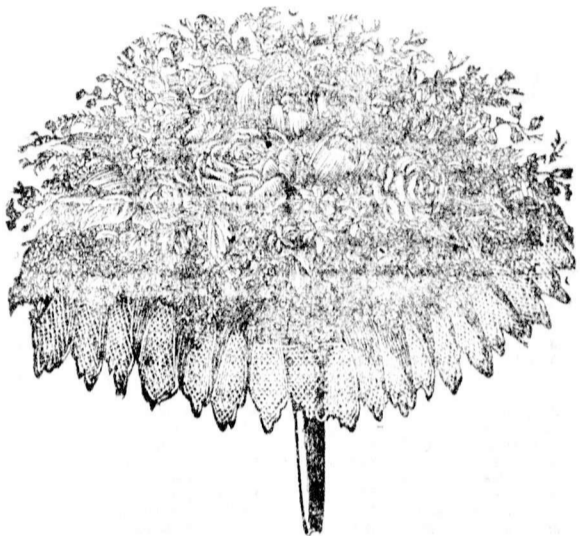
Legnagyobb kereskedelmi- és műkertészet az országban
a nagyváradi-velencei

Műkertészeti- és rózsatelep

Kertészeti-telep:
NAGYVÁRAD-VELENCE, 194. SZÁM.
Helyi és megyei telefon összeköttetés

Sürgöny-czim:
Műkertészeti-telep Nagyvárad

Virág-csarnok:
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA (Bazár-épület.)
Telefon összeköttetés.

CSOKROK

menyasszonyi, koszoruleányi, béli vagy bármely alkalmi, szép berlini papírtartóval 1 forinttól 3 forintig — Csokrok a legfinomabb kivitelben, finom selyemtartókban, rózsza és kaméliából 8 forinttól 12 forintig, ami azelőtt 15—20 forintba került. Csokrok a legnagyobb mintájuk, legujabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasz tartókkal 18—25 forint, ezelőtt 40—50 forintba került.

Élő virágokból:

Koszoruk, igen szép, tartós zöldek és szép virágokból diszitve 1—3 forintig. — **Babérkoszoruk**, ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból diszitve 2—5—10 forintig. — **Ficus Magnolia koszoruk**, a legnagyobb mintájuk, a legértékesebb és legfinomabb virágok és pálmalombokkal diszitve 10—25 forintig, sami ezelőtt 35—40 forintba került. A fent irt összes kertészeti tárgyak művirágból 20%-al olcsóbban készíttetnek. **100.000 drb. nemes rózsza**. Alacsony törzsű gyöknes (vurczellecht) darabja 20 kr., 100 darab 18 forint. — Magas törzsű rózsza 3—5 lábíg, 1 drb 40 kr., 100 darab 35 forint. — **100.000 drb. legnemesebb gyümölcsfa gyönyörű szép koronás fák**, melyek már a következő évben teremnek, darabja 35 kr, 100 drb. 35 frt

Szöllő-oltványok: az összes eddig ösmert legjobb fajokból összeállítva, 12 borfaj és 12 lugas és csemege faj, melyekről faj és árjegyzék kívánatra azonnal bérmentve küldetik.

Farkas József műkertész

a váradi-velencei mű- és rózsatelep tulajdonosa Nagyváradon.

ROSENBERG IZSÓ

czementárugyára, beton-, vasbeton- és aszfaltipar-vállalata

Telefon: 67. szám.

Nagyvárad.

Telefon: 67. szám.

Kizárólagos képviselők: a „Beocsinyi Czementgyári Unió“ gyáraitól
a „Magyar Aszfalt Részvénytársaságtól“
a „Heunebique“-féle vasbeton rendszerből.

az „Eternit-művek“ szab. azbeszt-pala gyártmányaiból stb. (Dr. Zieliński Szilárd műegyetemi magántanár tervei szerint.)

Ajánlkozik mindennemű beton és vasbeton aszfaltozás és aszfalt elszigetelési és »Eternit«-pala fedési munkálatok kivételére.

Csatornákat saját gyártmányu, kívül-belül iszapolt, vízhatlan betoncsöveivel eszközöl. — — — — —

Raktárt tart: Első rendű Beocsini-, Portland- és Román-czementből.
» » Egeresi szobrász és alabastrom-gipszből.
» » Aszfalt fedéllemez és elszigetelő-lemezekből.

Saját gyártmányu diszes czementlapok és műkövekből. — — — — —

